

LATVIEŠU GRĀMATAI 500

2022-2025

2025. gadā apritēs 500 gadi, kopš publicēta pirmā zināmā grāmata latviešu valodā:

1525. gadā Vācijā iespiestā mise Rīgas latviešu luterāņu draudzes vajadzībām.

Par grāmatas eksistenci ir rakstisks pierādījums - ieraksts Lībekas doma dekāna Johanna Brandesa dienasgrāmatā:

1525. gada 8. novembrī Lībekas pilsētas rātes amatpersonas viesnīcā «Pie zelta raga» aizturējušas mucu, pilnu ar luteriešu grāmatām, arī misēm parastajā Livonijas latviešu un igauņu valodā. Grāmatas bija paredzēts nogādāt Trāvemindes ostā un tālāk ar kuģi vest uz Rīgu.

Mintaurs, Mārtiņš. (2022) Pirmās grāmatas latviešu valodā 500 . gadadienas atzīmēšana (prezentācija)

Senākā grāmata latviešu valodā
nav saglabājusies..

LNB izstāde "Grāmata Latvijā"

Foto: Lita Zandberga

Programmas virsmērķis:

stiprināt apziņu par rakstītā, drukātā un izplatītā
vārda latviešu valodā dzīvotspēju dažādos
formātos un grāmatas pielāgošanās
spēju cauri laikiem

Galvenās tēmas (1/2):

- **Izcelt un parādīt rakstītā vārda latviešu valodā nozīmību** un ietekmi dažādu nozaru un jautājumu attīstībā Latvijā – ekonomikā, zināšanu izplatībā, izglītības veicināšanā, sabiedrības labklājībā, valodniecībā, kultūras attīstībā un kultūras vērtību saglabāšanā un pārmantošanā;
- **Runāt par latviešu valodu**, tās rakstītās formas izplatību un lietošanas paradumu izmaiņām cauri laikiem mūsdienīgā kontekstā un padarīt rakstītā un drukātā vārda latviešu valodā jautājumu aktuālu un novērtētu arvien plašākā sabiedrībā;
- **Starptautiskā līmenī aktualizēt mazo tautu rakstīto valodu dzīvotspējas jautājumus** pagātnē, tagadnē un nākotnē un to saistību ar grāmatām un zināšanu izplatīšanu šajās valodās;

Galvenās tēmas (2/2):

- **Kļūt par mazo valodu mūsdienu tehnoloģisko rīku** starptautiskiem aizstāvjiem un attīstīt latviešu valodā prototipus dažādām valodu tehnoloģijām un mākslīgā intelekta risinājumiem;
- **Vairot mūsdienīgu latviešu valodas rīku un risinājumu izmantošanu** un popularizēšanu pētniecībā, ekonomiskā attīstībā, kultūras norisēs, sabiedrības attīstībā, izglītībā;
- **Stiprināt lasīšanas paradumus latviešu valodā**, īpaši bērnu un jauniešu vidū, veicināt tulkošanu uz latviešu valodu un terminoloģijas attīstību latviešu valodā;
- **Veikt pētījumus grāmatniecības, bibliotēku un lasīšanas vēsturē** un analizēt mūsdienu tendences, paradumus un situāciju šajos jautājumos;
- **Kontekstualizēt Latvijas, Baltijas jūras reģiona un Eiropas līmenī ar latviešu grāmatniecību saistītās vietas**, personības, norises un to reģionālās un starptautiskās dimensijas.

Galvenās tēmas (2022-2025):

- 2022 - **rokraksti un laikraksti**, izceļot pirmo avīžu latviešu valodā divsimtgadi;
- 2023 - **grāmatu un ideju izplatīšana un izdošana**, izceļot Anša Gulbja 150. dzimšanas dienu;
- 2024 - **bibliotēkas un lasīšana**, izceļot pirmās publiskās bibliotēkas Latvijā aizsākumus (500 gadi kopš Rīgas pilsētas bibliotēkas dibināšanas);
- 2025 - **grāmata, teksti, izdevumi latviešu valodā**, izceļot 1525. gadā izdoto senāko zināmo grāmatu latviešu valodā.

Latvijas bibliotēku portāls <https://www.biblioteka.lv/gramatai500/>

- Fotoatskats
- Publictāte
- Grāmatniecības vēstures karte

Kopīgi radīta dzeja Talsu Galvenajā bibliotēkā

2022. gada septembrī Talsu Galvenā bibliotēka rīkoja Dzejas nedēļu, kuras laikā norisinājās vairākas aktivitātes un pasākumi. Viena no norisēm, kas cieši sasauca ar Latvijas Nacionālās bibliotēkas rīkoto pasākumu programmu "Latviešu grāmatai 500", bija akcijas "Raksti dzejā" un "Dzeja iziet ielās".

Portāls Bibliotēka.lv, 25. oktobris, 2022. | 43

Foto no Talsu Galvenās bibliotēkas arhīva

Akcijā "Raksti dzejā" piedalījās bibliotēkas apmeklētāji, kurā apmeklētāji iesaistījās radošā procesā, kopīgi radot dzejoļus par Talsiem. Katrs akcijas dalībnieks rindu pēc rindas varēja turpināt iepriekšējā dalībnieka uzrakstīto. Dzejas radīšana notika gan bibliotēkā, gan Dzejas busā (bibliotēkas organizēts vienas dienas maršruts pa Talsu novadu, piestājot vairākas pieturas, kurās notiek dzejas lasījumi un citas aktivitātes), kas devās uz Dundagas pusi.

Ziņu arhivs

- ▼ 2022 (38)
- NOVEMBRIS(14)
- OKTOBRIS(4)
- SEPTEMBRIS(4)
- AUGUSTS(3)
- JŪLIJS(3)
- JŪNIJS(2)
- MAIJS(3)
- APRĪLIS(1)
- MARTS(3)
- FEBRUĀRS(4)

BIBLIOTĒKAS LATVIJĀ | TERMINOLOĢIJA | STANDARTIZĀCIJA | ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI | NOVADPĒTĪ

Foto: Anitas Milleres lekcija "Grafoloģijas nozīme un pamatiemaņas rokraksta analizē" Valkā 22.09.2022.

Foto: Talsu Galvenās bibliotēkas akcijas "Raksti dzejā" un "Dzeja iziet ielās" Talsos un Dundagā 2022. gada septembrī

BIBLIOTĒKAS LATVIJĀ | TERMINOLOĢIJA | STANDARTIZĀCIJA | ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI | NOVADPĒTĪNECĪBA | LATVIEŠU GRĀMATAI 500 | NOTIKUMI

Informāciju par pasākumiem,
iecerēm un plāniem sūtīt uz
portals@lnb.lv

Latvijas Nacionālā bibliotēka aicina:

- Iesūtīt jautājumus, kas saistīti ar sava krājuma izpēti. Speciālo krājumu departamenta kolēģi gatavi sniegt konsultatīvo atbalstu un organizēt izpētes braucienus uz reģiona bibliotēkām. Jautājumus rakstiet uz e-pastu lita.zandberga@talsi.lv ;
- apzināt savas bibliotēkas unikālās vērtības un par tām pastāstīt plašāki sabiedrībai;
- izzināt ar grāmatniecību saistītos notikumus, vietas un personības savā tuvākajā apkārtnē, veidot stāstus, digitālas kolekcijas, veicināt uzmanības pievēršanu tiem;
- būt atvērtiem un iesaistīties piecsimtgades pasākumu plānošanā un norisēs.

Izmantjiet LNB sagatavotās prezentācijas programmas "Latviešu grāmatai 500" ietvaros

Talsu Galvenās bibliotēkas plānotās norises un aktivitātes:

- Nodarbības
- Virtuālās izstādes
- Izstāde bibliotēkā
- Pasākumi (Mazpilsētas stāstnīcas, autoru viesošanās u.c.)
- Semināri bibliotekāriem
- Biogrāfiskās vārdnīcas "Dižļaudis" papildināšana
- Ciemošanās pie grāmatizdevēja
- Interaktīvās kartes papildināšana
- Aktivitātes un akcijas bibliotēkas pasākumos

Paldies par uzmanību!

LATVIEŠU GRĀMATAI 500

Lita Zandberga
lita.zandberga@talsi.lv
09.11.2022.